

Het Kranenburger Broek

In het zuiden van het natuurgebied de "Düffel", westelijk van Kleef ligt het 95 hectare grote natuurgebied de "Kranenburger Bruch".

Het is het laatste stukje laagveen in De Gelderse Poort. Gedurende een lange periode werd het gebied door middel van ontwateringsprojecten "drooggelegd". Van de oorspronkelijke vegetatie was weinig meer over.

Door een efficiënt natuurbeheer en op natuurherstel gerichte waterhuishouding is het gebied grotendeels als oorspronkelijk laagveengebied hersteld, en in het voetspoor daarvan de flora en de fauna.

Het is een gebied met hooischrale graslanden, struiken, bomen, rietvelden en waterlopen.

Het water in het "Broek".

Waterlopen die eens dienden om het water uit het gebied af te voeren hebben deze functie verloren en staan nu in dienst van het behoud van de natuurlijke omstandigheden.

Naast stilstaand water zijn er enkele stromende waterlopen. Het grondwaterpeil is gestegen en belangrijke voorzieningen zijn aangelegd voor amfibieën en ongewervelde dieren. Landbouw komt amper nog voor de Kranenburger Broek.

Er komen meer dan 30 soorten libellen voor, waaronder de Weidebeekjuffer; getuige van de natuurlijke rijkdom van dit gebied. Andere belangrijke soorten zijn Venglazemaker (*Aeshana juncea*), Zwarte heidelibel (*Sympetrum danae*), Noordse witsnuitlibel (*Leucorrhinia rubicunda*) als typische vertegenwoordigers van de veenlibellen.

Van de aanleg van "natuurlijke" waterbekkens hebben vooral libellen geprofiteerd. Zij prefereren kleine plassen en overstromings-gebieden

Naast de Geelvlekheidelibelle (*Sympetrum flaveolum*) kan, als je geluk hebt, de zeldzame Glassnijder (*Brachytron pratense*), voorbij fladderen.

Het zijn natuurlijk niet alleen libellen die er voorkomen; bijzondere plantensoorten vinden er ook hun habitat. Naast Waterviolier (*Hottonia palustris*) biedt het water een tehuis aan Blaasjeskruid (*Utricularia*).

Het "grasland"

De graslanden in het gebied worden planmatig gemaaid, met als doel de natuurlijke rijkdom van het gebied te behouden of te versterken.

Zes soorten orchideeën en andere bijzondere plantensoorten, waaronder Moerasvaren (*Thelypteris palustris*) en Waternavel (*Hydrocotyle*) zijn er te vinden.

Na vruchtzetting wordt pas gemaaid. Niet alleen wordt jaarlijks gemaaid, maar ook deels om het jaar. Op deze wijze zijn altijd genoeg hoog opgaande planten voorhanden waarin kleine dieren, zoals muizen, vlinders en sprinkhanen beschutting kunnen vinden.

In het Broek vinden we zeldzame sprinkhanen zoals bijvoorbeeld Zomersprinkhaan (*Chorthippus montanus*), het Zeggendoortje

(*Tetrix subulata*) en andere bijzondere soorten die vooral zijn aangewezen op open graslanden.

Natuurbehoud door dieren

20 hectare van het natuurgebied wordt begraasd door Schotse Hooglanders in het kader van het natuurbehoud. Deze dieren leveren een belangrijke bijdrage in het onderhoud van het landschap, maar dat alleen is niet toereikend. Gemaaid

wordt er ook. Het maaisel wordt afgevoerd om verrijking van de bodem te voorkomen; vooral voor de instandhouding van de Moerasboterbloem. In het voorjaar zorgt deze plant voor de betovering van dit gebied.

De Watersnip

De Watersnipt heeft ook in dit gebied en nestplaats gevonden; één van de laatste broedgebieden in Noordrijn-Westfalen. Verwacht wordt dat de Roerdomp de watersnip zal volgen. In Noordrijn-Westfalen is deze vogel uitgestorven. In het Nederlandse deel van de Gelderse Poort komt deze soort nog wel voor. Als u een exemplaar in het Broek ziet is de kans groot dat het een tijdelijke gast is uit het Nederlandse deel van de Gelderse Poort.

Riet

In het Kranenburger Broek vindt men de grote rietbestanden van de Gelderse Poort. Riet is van groot belang voor verschillende vogelsoorten: de Karekiet, de Bosrietzanger en als highlight de Blauwborst, die hier ook broedt. De Waterral heeft hier haar

leefgebied. Het is het belangrijkste broedgebied in de Gelderse Poort.

Het areaal riet wordt planmatig beheerd. Tot op de dag van vandaag wordt het riet uit het Broek gebruikt als dakbedekking.

Het ontstaan van het gebied

Het Kranenburger Broek ligt aan de noordelijke voet

van de stuwwal. Het ontvangt veel kwelwater uit de stuwwal en van de Duffelt omdat het het laagste punt is in de omgeving. Het vormt een deel van "De Duffelt" een laaggelegen streek van een vroegere rivieroverstromingsvlakte gekenmerkt door een aantal boerderijen op hoge wierden. De Duffelt omvat zowel de Nederlandse delen van de laagvlakte als de Duitse gebieden en kan dus worden beschouwd als een voortzetting van de (Nederlandse) Ooijpolder. Soms spreekt men zelfs van 'De Duitse Ooijpolder'. Het gebied is ontstaan door uitgeslepen bassins door smeltwater van de ijskap in de één na laatste ijstijd (200.000 jaar geleden). Tijdens de laatste ijstijd (50.000 jaar geleden), werd door sneller stromende rivieren veel zand en gravel in het gebied gevoerd. In de eeuwen rond de start van de jaartelling maakte het gebied deel uit van de Romeinse grensstreek, de zogenaamde limes. Rond 1300 werden de eerste dijken in het

gebied gebouwd om de rivieren te bedwingen; de dijk Kleef-MillingenKekerdom-Wijler als eerste. Rond die tijd verdween ook het laatste bos uit de streek, de Kranenburger Broek *Bron: excursieverslag van het KNNV.*

De naam

Het Kranenburger Broek heeft zijn naam te danken aan de Kraanvogel en natuurlijk aan het broeklandschap. (Een broek is een laaggelegen gebied dat nat blijft door opwellend grondwater (kwel) of is een langs een rivier of beek gelegen laag stuk land dat regelmatig overstroomt en 's winters vaak langere tijd onder water staat).

In eerste instantie verklaart de naam natuurlijk de ligging in de gemeente Kranenburg en "broek" is een geologische term.

Een broek kan variëren van een moerassig stuk veengrond tot uitgestrekte uiterwaarden (kleigrond). Veel broeklanden zijn onbruikbaar voor agrarische doeleinden omdat ze te nat zijn. Sommige stukken broekland kunnen worden begraaasd in de drogere perioden. Een sterk begroeid stuk broekland wordt broekbos genoemd. Hier kan bosbouw (grienden) plaatsvinden, hoewel nauwelijks machines kunnen worden ingezet omdat die zouden wegzinken in de drassige bodem.

Met een beetje, misschien veel geluk is de Kraanvogel nog wel eens te spotten omdat het gebied op de trekroute van de Scandinavische Kraanvogels ligt. De vogel broedt er niet.

Een leerzaam stukje natuur

Het Kranenburger broek is één van de laatste laagveengebieden in het gebied van de Nederrijn. Het ligt in de gemeente Kranenburg en het natuur-gebied is 95 hectare groot en wordt tegenwoordig grotendeels extensief gebruikt. De rest van het gebied wordt niet in economische zin gebruikt. Deze combinatie is debet aan een rijk gevarieerd biotoop.

Karakteristiek voor het laagveengebied Kranen-burger broek is het hoge grondwaterpeil. In de winter bij hoge waterstanden in de Rijn komt het niet zelden tot overstromingen. In de rest van het jaar reikt de grondwaterstand tot 10 tot 30 cm onder het maaiveld. In de zomer kan het water wegzakken tot een peil van 50 tot 80 cm onder het maaiveld. Het is dus niet verwonderlijk dat het leven in dit gebied goed is aangepast aan deze waterstanden; een schaars geworden toevluchtsoord.

Al in de jaren tachtig van de vorige eeuw zijn natuurbeschermers begonnen met het onder de aandacht brengen van de waarde van dit gebied. In 1996 het herstel van het oorspronkelijke biotoop feitelijk begonnen.

In het natuurpark is een leerpad aangelegd met veel tableaus waar op speelse wijze aandacht wordt geschonken aan de omgeving waarin je wandelt. Wat zie? Waarop moet je letten etc.? In ongeveer een uur leg je het pad al wandelend af, en kom je veel te weten over de aard en wijze waarop de natuur in dit gebied wordt beheerd. Ook wordt aandacht besteed aan het ontstaan van het gebied.

Een tip. Neem een kijker mee. Wie weet zie je één of andere zeldzame vogel zoals de Roerdomp, de Blauwborst wellicht.

Zie verder:

- Het oorspronkelijke artikel lezen? Voor meer info klik [hier](#).
- voor het excursieverslag van het KNNV in 2010. Voor meer info klik [hier](#)
- Groesbeeks milieujournaal 2012 pagina 28. Klik [hier](#).

Wandelen in dit gebied:

- GPS-wandeling. Voor meer info klik [hier](#).
- Trage tocht Kranenburg (Kranenburger Bruch, Frasselt en Reichswald). Voor meer info klik [hier](#).
- OpenStreetMap met knooppunten. Voor meer info klik [hier](#).